

Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs

MEMORIE VAN TOELICHTING

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikelen 2 en 3

Het aantal leerlingen met thuistaal niet-Nederlands stijgt jaar na jaar. Bovendien genereren anderstaligen jonger dan vijf jaar geen middelen zoals anderstalige nieuwkomers van vijf jaar en ouder.

Daarom werd er voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 voorzien in een extra financiële ondersteuning voor bijkomende anderstaligen jonger dan vijf jaar en voor anderstalige kleuters. Deze maatregel wordt nu verlengd in het schooljaar 2017-2018.

Het stimuleren van de totale ontwikkeling van de kleuters is belangrijk. Deze bijkomende middelen kunnen uitsluitend voor taalstimulering worden gebruikt, onder andere voor het aanstellen van onderwijzend personeel in het kader van initiatie in en versterking van het Nederlands.

Artikel 4

De voorliggende bepalingen strekken ertoe om een rechtsgrond te creëren voor het toekennen van extra werkingsmiddelen voor bepaalde opleidingen in het voltijds gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs op basis van specifieke middelen ten laste van de begroting 2017. Het betreft middelen die buiten de gewone kredieten voor de werkingsbudgetten vallen. De huidige bepalingen in de codex secundair onderwijs hebben uitsluitend betrekking op laatstbedoelde budgetten die vastgesteld en verdeeld worden via een puntensysteem. De voorliggende bepalingen gaan daarentegen uit van een forfaitair bedrag per leerling, ongeacht de opleiding in kwestie voor zover die in aanmerking wordt genomen. De extra middelen zijn gekleurd: ze zijn exclusief bestemd voor investering in didactische uitrustingsgoederen. Onder "investering in didactische uitrustingsgoederen" wordt verstaan: de aankoop van didactische uitrusting of de beveiliging van reeds aanwezige didactische uitrusting. In antwoord op het advies van de Raad van State is m.b.t. het eventueel terugvorderen van middelen de generieke regeling van het Rekendecreet van toepassing.

Artikelen 5 t.e.m. 9

Dit ontwerp van decreet heeft betrekking op de overgang van de experimentele naar de organieke regeling voor duaal leren – behoudens voor het buitengewoon secundair onderwijs – en meer bepaald op de totstandkoming van structuuronderdelen met in de

benaming de term "dual" die van start gaan op 1 september 2018. Verschillende maatregelen moeten worden genomen.

1. Gezien dual leren door zowel voltijds secundaire scholen als centra leren en werken (DBSO en leertijd) kan worden aangeboden, moet de keuze worden gemaakt of de betrokken opleidingen voltijds dan wel deeltijds onderwijs zijn. Het volume van de school- en werkplekcomponent samen, de inhoudelijke aansluiting tussen beide, het zich richten naar onderwijskwalificaties, en de studiesanctionering met bijhorende civiele effecten, verantwoordt dat desbetreffende opleidingen als "voltijdse" opleidingen worden beschouwd. Dit wordt decretaal vastgelegd zowel in de codex secundair onderwijs als in het decreet leren en werken.

2. De totstandkoming van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs wordt in het huidige regelgevend kader bepaald in:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs, wat de eerste graad en de tweede graad van het algemeen, het technisch en het kunst secundair onderwijs betreft;

- het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van beroepskwalificaties en inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs;

- het besluit van de Vlaamse Regering van 10 januari 2014 houdende de uitvoering van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de erkenning van onderwijskwalificaties van niveau 1 tot en met niveau 4, en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs.

Voor dit regelgevend kader ligt de rechtsgrond in de codex secundair onderwijs en in het decreet betreffende de kwalificatiestructuur.

De vermelde procedures zijn derhalve ook van toepassing op structuuronderdelen met in de benaming de term "dual". Echter, die toepassing is niet haalbaar voor die structuuronderdelen die op 1 september 2018 van start zouden gaan in het geval op die datum het organieke systeem van dual leren in voege treedt. De Vlaamse Regering zal derhalve de exhaustieve lijst van die structuuronderdelen vastleggen, weliswaar gebaseerd op de matrix secundair onderwijs. Het is belangrijk hiervoor voldoende tijd te nemen om bij de betrokken stakeholders het noodzakelijke draagvlak te creëren.

Het voorgaande betekent dus dat als rechtsgrond voor de oplistings van duale opleidingen die per 1 september 2018 organiek van start kunnen gaan bij beslissing van de Vlaamse Regering, het artikel 129, §1, van de codex secundair onderwijs wordt genomen maar met uitzondering van de passus "dat de Vlaamse Regering de indienings- en adviseringsprocedure (voor nieuwe structuuronderdelen) bepaalt". Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de opmerking van de Raad van State.

3. Op het vlak van timing moet ook rekening worden gehouden enerzijds met de nodige schikkingen die een onderwijsverstrekker moet kunnen treffen als zijn studieaanbod wijzigt en anderzijds, en op de eerste plaats, met de programmatieprocedure die aan de uitbreiding van dat studieaanbod voorafgaat. Vermits de Vlaamse Regering eerder heeft beslist dat structuuronderdelen met in de benaming de term "dual" enkel programmeerbaar zijn na haar goedkeuring, geldt in beginsel de codexbepaling die stelt dat het schoolbestuur uiterlijk op 30 november van het voorafgaand schooljaar een programmatieaanvraag moet indienen. Omwille van de haalbaarheid wordt deze termijn uitzonderlijk verlengd maar wordt tevens een limietdatum ingeschreven voor het regeringsbesluit. Op die wijze wordt de rechtszekerheid voor alle belanghebbenden gevrijwaard.

4. Tot slot wordt er voorzien in een programmatieprocedure die de kans biedt aan scholen die deelnamen aan het proefproject 'schoolbank op de werkplek', de richtingen uit het proefproject verder te zetten zonder een formele programmatieprocedure te moeten doorlopen. Dit biedt enerzijds leerlingen in zulk structuuronderdeel de mogelijkheid, hun

studie, conform het standaardtraject van het project, binnen dezelfde school en binnen een normaal tijdsbestek kunnen verder zetten als datzelfde structuuronderdeel op 1 september 2018 organiek of niet organiek wordt. Anderzijds biedt het deze scholen de mogelijkheid de samenwerkingen met ondernemingen in het proefproject verder te zetten in functie van een organieke opleiding.

Samengevat: de voorliggende decretale bepalingen zijn de eerste en noodzakelijke stap om, op het vlak van opleidingsaanbod, duaal leren per 1 september 2018 organiek mogelijk te maken.

Artikel 10

De inwerkingtreding van de afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk 2 van dit decreet wordt op 1 september 2017 gezet daar de bepalingen betrekking hebben op extra werkingsmiddelen die worden toegekend voor het schooljaar 2017-2018. De dag van inwerkingtreding valt dan ook samen met de eerste schooldag van vermeld schooljaar. De afdeling 3 van hoofdstuk 2 van dit decreet treedt in werking op 30 november 2017 om de behandeling van de programmatieaanvragen in de lokale advies- en onderhandelingsorganen, die vereist is voorafgaand aan de indiening bij de overheid, op rechtszekere basis te doen plaats vinden.

Adviezen van SERV, VLOR en Raad van State

Het VLOR-advies werd op 17 oktober 2017 uitgebracht. Enerzijds pleit het ervoor om ook extra werkingsmiddelen voor technische uitrusting toe te kennen aan opleidingen deeltijds leren en volwassenenonderwijs. Anderzijds wordt de opstart van het organiek duaal leren per 1 september 2018 als te vroegtijdig beschouwd, temeer omdat het experiment duaal leren nog niet is voltooid, en wordt het inroepen van een spoedprocedure voor advies bij een fundamentele onderwijsverandering betwist.

Het SERV-advies werd op 23 oktober 2017 gegeven. Het sluit aan bij het VLOR-voorstel om ook werkingsmiddelen te investeren in opleidingen leren en werken, maar wijkt er van af door te stellen dat de ingangsdatum 1 september 2018 van het organiek duaal leren wél een goede zaak is. Tevens merkt de SERV op dat het inschrijven van duaal leren in de codex secundair onderwijs niet evident is.

De overheid blijft bij haar beleidskeuze om vanaf het schooljaar 2018-2019 duale opleidingen in het secundair onderwijs op organieke basis te organiseren. Ze neemt er daarbij akte van dat de meningen ter zake van de betrokken actoren verschillen. De decretale wijzigingen die hier voorliggen hebben enkel betrekking op de voorbereidende stappen om de opstart inzonderheid op het vlak van programmatie mogelijk te maken, wat de spoedprocedure verantwoordt. Uiteraard zal het duaal leren maar effectief opgestart kunnen worden vanaf de goedkeuring van het organiek decreet duaal leren (dat op 15 september 2017 door de Vlaamse Regering een eerste maal principieel werd goedgekeurd). Duale opleidingen zijn voltijds secundair onderwijs, waardoor het logisch is dat de overeenkomstige bepalingen in de codex secundair onderwijs worden geïntegreerd.

De overheid wijst er verder op dat het beschikbaar budget van die aard is dat een financiële inhaalbeweging voor didactische uitrusting tot bepaalde vormen van onderwijs en tot bepaalde opleidingen beperkt moet blijven. De berekening van de extra middelen per school aan de hand van een forfaitair bedrag per regelmatige leerling waarborgt het gelijkheidsbeginsel. Tenslotte belet niets dat in het kader van onderlinge samenwerking en solidariteit ook andere opleidingsverstreckers en andere opleidingen gebruik kunnen maken van nieuwe of ge-update apparatuur waarover scholen beschikken.

RAAD VAN STATE

Het juridisch advies van de Raad van State nr. 62.299/1 dateert van 24 oktober 2017. De Raad beveelt aan om in artikel 4 (investeringsoperatie) van het ontwerp en in de memorie van toelichting (voor wat duaal leren betreft) een tekstuele verduidelijking aan te brengen die niet raakt aan de inhoudelijke strekking. Hieraan is gevolg gegeven. Tot slot stipt de

Raad aan dat, hoewel niet ontoelaatbaar, het beginsel van behoorlijk bestuur onder druk staat als schoolbesturen duale opleidingen programmeren zonder dat de decreetgeving duaal leren volledig op punt staat.

Als reactie wordt er de aandacht op gevestigd dat programmatieaanvragen 2018-2019 worden ingediend uiterlijk 28 februari 2018. Op dat moment zal het voorontwerp van decreet op het duaal leren al voor tweede principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering zijn voorgelegd. Bij deze beslissing zal er dus al onderhandeld zijn met de onderwijspartners en zal de input van de strategische adviesraden waar mogelijk en relevant verwerkt zijn. Schoolbesturen zullen zodoende, zij het informeel, op de hoogte zijn van wat duale opleidingen met zich brengen. Daarenboven is het zo dat geen enkel schoolbestuur tot programmatie verplicht is. Een onderwijsverstrekker beslist autonoom of en in welk tempo hij in het duaal stelsel wenst te stappen.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van Buitenlands
Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS